

בתקופה עמוסה זו של פרויקטים, מבחנים, בגרויות, הערכות חלופיות והפקות, רצינו לעצור לרגע ולהפנות זרקור לכמה עבודות מעניינות ויצירתיות שנוצרו השנה כחלק מהפקות הבגרות של יב ופרויקטים ייחודיים בהערכה חלופית ביא'. העשייה התיאטרלית לקראת ההפקות, הנעשית בחדר התיאטרון או במקלט שבקצה המסדרון לא תמיד זוכה לכבוד ולחשיפה הראויים לה, לא תמיד אנו חשופים ומודעים מספיק לכל התוצרים הנהדרים והמשמעותיים פרי יצירתיות ועבודה קשה של המורים והתלמידים. אנו בפיקוח רואות חשיבות גדולה בהפניית זרקור זה, בשיתוף התוצרים כמו גם לתהליך המורכב והמאתגר שכל מורה עובר עם תלמידיו, בכדי ללמוד אחד מן השני, לקבל רעיונות, להעשיר את מאגר החומרים ולהיחשף לדרכי הוראה והובלה מגוונות.

קריאה מהנה ומעשירה

תיכון גוונים, המועצה האזורית מנשה

ההפקה שלנו "אפס ביחסי אנוש" עברה מסע ארוך מאוד של חקר לפני שעלתה כמו שעלתה לבמה לפני כשבועיים. קבוצת השחקנים בהובלת הבמאי עבדו שבועות ארוכים והעלו בכל פעם פרזנטציה שעוררה שינויים רבים. כל פעם הקבוצה זיקקה יותר ויותר על מה הם רוצים לדבר ואיך מחדדים את המסר. בסופו של התהליך לא נשאר הרבה מהמחזה המקורי בהפקה. ההפקה עלתה בסגנון ברכטיאני עם דמות מספרת ותפאורה פונקציונלית עם חילופים שמוכרזים מראש. המקום צוין בכתיבה על לוח אחורי שתלוי על הקיר. הקבוצה התמקדה בעיקר ביחסי הכוחניות בין גברים לנשים תוך דגש על לקיחת חופש הבחירה מנשים והחפצה שלהן.

את הרעיון המרכזי הזה הקבוצה העבירה בקטעי תנועה שבהן המג"ד שוקע מדי פעם בחלומות בהקיץ על החיילות שלובשות טוטו וורוד ורוקדות סביבו (קטעי תנועה שהם בנו). לקראת עליית ההפקה התלמידים נשארו עם תפאורה פונקציונלית מינימליסטית על הבמה. ההחלטה היתה לתת סיפור מסגרת שאת מה שקרה בצבא לאחת הדמויות היא מספרת בהודו זרוקה באיזה מקום נידח וההצגה כולה היא פלשבק לשירותה הצבאי הטרואומטי. בחירה מעניינת שהם בחרו היא לתת לדמות "החתיך" של הבסיס אהוב הבנות, גיטרה ביד והוא ניגן את המוסיקה בהפקה. הדמות שלו עברה תהליך ארוך עד שלבסוף הם החליטו שהוא מדבר באמצעות הגיטרה שלו, דבר שיצר אתנחתא מאוד קומית בתוך סצינות מורכבות רגשית. בסופו של דבר התוצר "אפס ביחסי אנוש" שעלה בגוונים היה מעניין מאוד וחד וברור במסר שלו שכרגע אין תיקון בחברה לעוולות כלפי נשים.

באולפנת לכיש קיימנו הערכה חלופית בנושא קומדיה.

התלמידות עבדו במסגרת מיני-הפקה כקבוצה אחת גדולה בה לכל אחת היה תפקיד משחקי והפקתי (בדומה להפקות). המחזה הנבחר, ההצגה חייבת להיגמר, קיבל פרשנות מרתקת, רלוונטית ובעלת גוון פוסט מודרני, כשהתלמידות בחרו להפוך את הדמויות להיות הן עצמן שעומדות בפני הקהל ומעלות הפקת מגמה. במסגרת חיפוש לדימוי הולם שיחדד את השאלה - מהי הצלחה? , חקרו התלמידות את העבודה עם חומר הקרטון. תוך שימוש עם קרטון בלבד (גם כזה שמצאו ברחובות וגם קרטון גלי מחנות יצירה) יצרו התלמידות עולם שלם שהדהד ללא הרף את השבריריות והנזילות של מושגי ההצלחה והכישלון בימנו. חפצי הקרטון על הבמה נפלו, התגלגלו, נקרעו.. הטרנספורמציה של הבמה התמזגה עם תהליך הדמויות שהפקת החלומות שלהן קורסת ומתפרקת להן מול העיניים, והאפקט הקומי גדל נוכח הפשלות המתעצמות והפער בין הרצוי למצוי. במגמה צומחת שזו הפקתה הראשונה, כשהתקציב מינימלי מאוד, שאלה נוספת שרחפה מעל אביזרי הקרטון הנאים (והנעים) - האם גם מקרטון אפשר לעשות תיאטרון?

שתי הפקות מורכבות ומאתגרות עלו השנה במגמת התיאטרון של תיכון "אהל שם" ברמת גן.

"סלומה" מאת אוסקר ויילד ו"הדבר" מאת ניל ברטלט על פי ספרו של אלבר קאמי.

המחזה "סלומה" של אוסקר ויילד מתרחש בארמון המלך הורדוס, בעיר הרומית אנטיוכיה שבממלכת יהודה. הזמן הוא בתקופת שלטונו של הורדוס, בסביבות המאה ה-1 לספירה.

העלילה סובבת סביב סלומה, שמאוהבת ביוחנן המטביל, אך הוא דוחה אותה. בתגובה, היא דורשת מהורדוס, אביה החורג, להביא לה את ראשו של יוחנן על מגש לאחר שירק עליה. הורדוס, שמפחד מהשלכות המעשה אך לא יכול לסרב לבתו, מסכים. בסופו של דבר, סלומה מקבלת את ראשו של יוחנן ומבצעת ריקוד סדיסטי על גופו.

הקונפליקט המרכזי העולה מהמחזה הוא קונפליקט בין תשוקה למעמד אם סלומה תבחר בתשוקה היא תאבד את המעמד שלה ואם היא תבחר במעמד היא תאבד את החוויות הרגשיות שמגיעות עם תשוקה ואהבה אמיתית.

קבלנו השראה מההפקה של "ריצ'ארד השלישי" בגשר ואת תפקיד הורדוס ביצעה אחת התלמידות תוך הדגשה של האלמנטים הנשיים בדמות המלך.

המחזה "הדבר" מתאר את התפרצות מגפת הדבר בעיר בדיונית. העלילה מתמקדת בתגובות האנושיות השונות למגפה, החל מהכחשה ועד לחרדה ותסכול, כשהעיר מוכרזת בהסגר והתושבים נאלצים להתמודד עם בידוד ואובדן.

הקונפליקט מרכזי בין אהבה וחובה: אם הדמויות יבחרו בחובה הם בעצם בוחרות לפעול למען האחר ובעצם מפסידות את מערכות היחסים שהכי חשובות להם ואילו אם הם בוחרים לדאוג לעצמם הן מזניחים בכך את חובתם לאחר ולחברה.

התלמידים הוכיחו שוב כי בהינתן להם ההזדמנות, ההנחייה הנכונה והאפשרות הם יכולים להגיע ליצירות מורכבות ויוצאות דופן.

מגמת תיאטרון , תיכון עמק החולה

"הייתי רוצה בית, עם אבנים כבדות, שלא אצטרך לצאת ממנו לעולם"
אומרת מיקה לאורי רגע לפני פרידתם במחזה 'הוא הלך בשדות'. היום, המשפט שוב הפך לרלוונטי כל כך עבורנו. רק אנחנו יודעים מה זה אומר להופיע מול קהל מלא, בבית, בכפר בלום, אחרי שנה וחצי של מלחמה, פינוי, טילים ואזעקות.

כך התחלתי את ברכתי לתלמידים בסיום ההפקות בסוף פברואר, שבועיים לאחר שחזרנו לבית הספר. ותוך כדי הנדודים, הזום והטלטלה, איך לא, התלמידים רצו לדבר על... מלחמה. קבוצה אחת בחרה בהקרבה של אורי, של מיקה ושל דור תש"ח כולו ב'הוא הלך בשדות', אך בעצם הם דיברו עלינו ועל ההקרבה הנדרשת מהם ולמה בכלל צריך לחיות בחיים כאלה, של הקרבה. "כל הארץ רותחת" אומר ג'ינג'י לאורי ומדבר על שגרת חיינו היום.

הקבוצה השנייה בחרה ב'אם יש גן עדן' ע"פ ספרו של רון לשם. תלמידים מפונים משובי הגבול, או תלמידים שנשארו בבתיהם וחוו את חיזבאללה באופן יומיומי, ביקשו לדבר על הסכנה, על הפחד, על הלמה ובשביל מה. הם שאלו את עצמם 'איך חיים אחרי שפוגשים במוות' ולצערם, לצערנו, אכן פגשנו בו, מקרוב. ביום ההצגה הראשונה, התלמידים התעסקו על הבמה בקונפליקט שכרוך בנסיגה מלבנון בשנת 2000 אך זה גם היה יום נסיגת צה"ל חזרה לגבול ב-2025, 5 ק"מ מאיתנו.

כפר הנוער ויצו גן ונוף בפתח תקווה אינו עוד מוסד חינוכי, הוא מרחב פורח של יצירה, חדשנות וביטוי עצמי. וכשמדברים על ביטוי עצמי, הפקות הבגרות של מגמת התיאטרון הן ללא ספק השיא של השנה. ההפקות אינן רק הצגות בוגרות, אלא מסע מרתק אל עולמות חדשים, מסע שבו תלמידים צעירים הופכים ליוצרים, שחקנים, ומעצבים של חלומות על הבמה.

ישי בריסי רכז המגמה, וצוות ההוראה גיא ישראלי ועדי אייזנמן. העבודה על הפקות הבגרות במגמת התיאטרון מתחילה בכיתה י"א בסמסטר ב', כל תלמיד מגיש הצעה מפורטת בשילוב מצגת והרצאה מול כל תלמידי הכיתה וצוות המורים על מחזה שמסקרן אותו לשם שילובו בהפקות י"ב. לאחר מכן, מתקיימת בכיתה הצבעה דמוקרטית שבה רק חלק מהמחזות המוצגים בפרזנטציות עוברים שלב. התלמידים מתעמקים במחזות הנותרים ולאחר תהליך נוסף המשלב דיונים ופעילויות שונות בכיתה מתקיימת הצבעה נוספת עד שלבסוף מתוך כל המחזות המוצגים נבחרים המחזות להפקות בגרות. השנה במגמת התיאטרון של ויצו גן ונוף נבחרו שני מחזות מיוחדים: המחזה "זרים מושלמים" על פי סרטו המצליח של פאולו ז'נובה בתרגומו של ארז דריגס והמחזה "טוק טוק" מאת המחזאי הצרפתי לורן באפי. בהצגה "זרים מושלמים", ארוחת ערב בין חברים הופכת למשחק חברתי מסוכן ברגע שהמארחת יוזמת משחק שבו כולם מניחים על השולחן את המכשירים הסלולריים שלהם, בידיעה שכל הודעה או שיחה שיקבל מי מהם, תהיה גלויה לכל השאר. ההודעות והשיחות מתחילות להגיע לטלפונים והעניינים הולכים ומסתבכים - הסודות מתחילים להתגלות, השקרים נחשפים והחברויות עומדות למבחן. ההצגה חשפה בדרך ייחודית את החיים הסודיים שקבורים בתוך הטלפון הסלולרי שלנו, שהפך למעין הקופסה השחורה שלנו. השאלה הפורייה שנבחרה להפקה הייתה: "מהי בגידה?". דרך ניתוח היחסים האינטימיים במחזה, תהליך העבודה על ההפקה סיפק לתלמידים הזדמנות לגילוי עצמי, במיוחד בהקשר של חוויותיהם הראשונות בבניית קשרים עמוקים. הקשרים הללו, בין אם עם חברים, משפחה או בני זוג משפיע על כל היבט בחייהם של בני הנוער. התהליך תרם לפיתוח מודעות עצמית, מיומנויות חברתיות, יצירת קשרים בריאים ומנגנוני התמודדות יעילים.

ההצגה "זרים מושלמים" עלתה באודיטוריום של ביה"ס, התפאורה והתלבושות של ההפקה שימשו ככלי מרכזי להדגשת הקונפליקט המרכזי של גלוי מול סמוי, ומילאו תפקיד חשוב ביצירת האווירה המותחת והמסתורית. העלילה התרחשה בביתן של אפי ויובל, המארחות. הבחירה בצבעים העיקריים אדום (בורדו), אפור ושחור, הן בתפאורה והן בתלבושות, היא משמעותית: גוון האדום הוא צבע עוצמתי הקשור לתשוקות, סוד, וסכנה. הוא מייצג את הפן הסמוי, הרגשות העמוקים והסודות הנמצאים מתחת לפני השטח של מערכות היחסים. האפור, צבע נייטרלי, הקשור לאדישות, לבלבול ולחוסר ודאות, הוא מייצג את אזור הדמדומים שבין הגלוי לסמוי, את הבלבול והחוסר וודאות שמאפיינים את מערכת היחסים בין הדמויות. השחור, צבע של סודיות, מסתורין ואפלה. הוא מדגיש את הפן הסמוי, את הסודות והאמת הנסתרת שמתגלה לאט לאט במהלך ההצגה.

הבמה באודיטוריום היא במה פורצת והקהל יושב משלושה צדי הבמה. היחס של במה-קהל ותפיסת החלל יצרו תחושה של קרבה ואינטימיות בין השחקנים לקהל, משום שהבמה אפשרה לשחקנים לשחק במקומות שונים בחלל (לדוגמה, על המדרגות והמרפסות) וגם אפשרה לצופה לצפות במתרחש מזוויות שונות, מה שהגביר את תחושת הרגשות והמעורבות של הצופים. הקהל היה שותף פעיל לסחרור העלילה, עד לגילוי הסופי: הכל התרחש בראשה של המארחת, בחלום. ההצגה הראתה מה היה יכול לקרות אילו המשחק החברתי שבו כולם מניחים על השולחן את המכשירים הסלולריים שלהם, בידיעה שכל הודעה או שיחה יהיו גלויים אכן היה יוצא לפועל.

בהצגה "טוק טוק", העלילה מתמקדת בקבוצת אנשים הסובלים מהפרעות טורדניות -כפייתיות (OCD) שמוצאים את עצמם יחד בחדר ההמתנה של פסיכיאטר מפורסם. בשל עיכוב בלתי צפוי של הרופא, הם נאלצים לבלות יחד זמן ממושך, שבמהלכו נחשפות החרדות והקשיים האבסורדים שבחיהם. העבודה על ההצגה הייתה מסע יצירתי שהוביל את התלמידים להבנה מעמיקה של הדמויות, של עצמם ושל השאלה הפורייה: "האם מוגבלותו של אדם מגדירה את אישיותו?". דרך חקר הדמויות והקונפליקטים השונים במחזה, התלמידים למדו כיצד מוגבלויות – גלויות וסמויות – משפיעות לא רק על התנהגות הדמות, אלא גם על הדרך שבה החברה מקבלת אותה. החוויה התיאטרונית הפכה עבורם לנקודת מפגש של חמלה וסבלנות כלפי האחר ולשאלה רחבה יותר על היחס שלנו לאחר. ההצגה המחישה עד כמה הסבלנות והקבלה הכרחיות להבנת האחר, ושיחקה תפקיד בחיזוק היכולת לראות את האנושי והפגיע גם במה שנתפס לעיתים כמשונה או חריג. ההצגה "טוק טוק" עלתה בחדר התיאטרון של המגמה ואחת ההחלטות הבימתיות הייתה תפיסת החלל כולו כמרחב טיפולי. על הבמה הוצבה ספה אחת גדולה, ששימשה כמרכז ההתרחשות, אך הרעיון שהנחה את

התלמידים היה שהטיפול אינו מוגבל למקום אחד – הוא מתרחב אל כל האולם. הצופה לא יושב מחוץ לסיפור, אלא הפך לחלק מהמרחב שבו הדמויות עוברות את תהליך ההתמודדות שלהן. האולם כולו נתפס כחלק מהקליניקה – המושבים לא היו רק מקום ישיבה לקהל, אלא הפכו לסביבה שבה כל אחד מהצופים הפך למשתתף סמוי בתוך המסע הטיפולי של הדמויות. הספה הבימתית הפכה לסמל: היא לא הייתה רק רהיט, אלא מקום שבו כל הדמויות מחפשות מזור – מקום שמייצג הן את המגבלות שלהן והן את התקווה לשינוי. הפקות הבגרות של ויצו גן ונוף הן יותר מסתם הצגות, הן חלון אל עולם היצירה של תלמידים מוכשרים, המעזים לחלום בגדול ולשבור גבולות. הן הזדמנות להתרגש, להשתאות, ולהתפעל מהכישרון הצעיר והמיוחד. הן הוכחה ניצחת לכך שתיאטרון אינו רק אמנות, אלא גם כלי חינוכי רב עוצמה.

